

Betondorp aan de Méditerranée

Herinneringen aan de jaren zeventig

Sinds een paar jaar kom ik er weer, nadat ik er een kwart eeuw de moed niet voor had. Want er is een wet die luidt: keer nooit terug naar een plek waaraan je dierbare herinneringen bewaart. Je zult er een gewijzigd decor aantreffen met onbekende figuranten. De tijd tikt in het heden, de hoofdrolspelers van weleer zijn vertrokken en het bezoek zal uitlopen op een bittere teleurstelling ...

TEKST: ANDY ARNTS - BEELD: ANDY ARNTS / FOTOLIA - BEWERKING: FERRY VAN DER VLIET

NA VIERENTWINTIG JAAR WAS IK ECHTER zover dat ik mij niet meer door sentimenten liet tegenhouden. Ik had het verleden 'een plaats gegeven' waar het niet kon worden beïnvloed, vertroebeld of beschadigd door nieuwe indrukken. En dus moest het er maar eens van komen: terug naar La Grande Motte, misschien wel de meest opmerkelijke badplaats van Frankrijk, omdat het halverwege de jaren zestig van de vorige eeuw volledig op de tekentafels van architect Jean Balladur en zijn team is ontstaan.

Nieuwe vrienden

Het moest een hypermodern superproject worden met piramidevormige bouwwerken die zich stralend wit tegen de azuurblauwe hemel zouden aftekenen. In 1967 werd het betonnen vakantieparadijs door president De Gaulle in gebruik gesteld en tien jaar later zette ik er voor het eerst mijn voeten in het warme zand, dat ooit de Middellandse Zee van een weids en uitgestorven moerasland scheidde.

Mijn ouders hadden een eenvoudig appartement gehuurd in résidence Bernard de Ventadour, dat iets buiten het centrum lag en daarom ook iets vriendelijker geprijsd was. Een geliefde accommodatie, vooral bij Duitse gezinnen die zich elke zaterdag massaal voor de incheckbalie verdrongen voor een studio met het fraaiste uitzicht. Op een dag hadden mijn ouders ineens kennis aan twee van die Duitse gezinnen die allebei, net als zij, maar één zoon hadden. Vermoedelijk had mijn vader hen ontmoet in de bar op de begane grond. Het was in de tijd dat Duitse mannen nog gewoon namen als Hermann, Dieter, Bernd of Jochem droegen. Zo heetten die Duitsers dus ook. Hermann en

Dieter, beiden politieagent, waren de gezinshoofden, Bernd en Jochem respectievelijk hun zonen en de moeders Ursula en Sigrid completeerden het gezelschap.

Dieter zag eruit als een Duitser die Dieter heet: bolle kop, indrukwekkende buik en een paar stevige knuisten aan zijn lijf. Een man voor wie de fles geen geheimen kent.

Hermann was tengerder gebouwd, het type Franz Beckenbauer zonder haar, maar net zo zelfverzekerd en rad van tong. Daar zat mijn vader dan met zijn ambachtsschool-Duits tussen. Tussen deze twee grootmachten die het Franse bier als kraanwater wegsloegen en al snel doorhadden dat *Freund* Fred wat drinken betreft een gewillige bondgenoot was.

Er was veel contact met deze gezinnen. Op het Plage Levant of aan het zwembad, waar Dieter en zijn zoon fanatieke zwemwedstrijden hielden, die de corpulente *Polizist* telkens in zijn voordeel besliste. De anderen hielden ondertussen mijn ouders aan de praat en Bernd werd mijn vriendje. Niet omdat wij elkaar zo verschrikkelijk aardig vonden, maar omdat het lot kennelijk zo had beslist. In het begin probeerden we er nog wat van te maken, maar al gauw bleek dat we de taalbarrière niet konden opheffen. Ik kon amper boom, roos, vis schrijven, dus laat staan dat ik wijs werd uit het vreemde gebrabbel van Bernd uit Baden-Württemberg.

Vakantiealbum 1978

Op een dag was een van de Duitse vrouwen jarig en dat zou gevierd worden in de bar van de *résidence*. In het vakantiealbum 'Frankrijk 1978' is een foto geplakt waarop mijn vader en zijn nieuwe vrienden gemoedelijk een pint in de lucht houden. Naar hun rood aangelopen gezichten te oordelen is het niet de eerste consumptie van de heren. Daaronder is een andere foto te zien waarop drie jongetjes wat verloren aan een tafeltje zitten en zoet worden gehouden met een flesje Orangina. 'Ook de kinderen vermaken zich opperbest', staat er bijgeschreven.

Nou!

Het was zonneklaar dat de Duitse jongetjes met die Hollandse snoeshaan in hun maag zaten en het was maar goed dat in de recreatieruimte een tafelvoetbalspel stond. Want als je niet met elkaar kunt communiceren, kun je nog altijd met elkaar spelen. Nadat de jongens vijfmaal 'Tor!' hadden geroepen, begreep ik dat daarmee een doelpunt werd aangeduid. *Tor* was overigens het enige woord dat tijdens de duels viel, want voetbalkundig waren ze mij volledig de baas.

Zigeunerkolonie

Wanneer wij niet naar het strand gingen, maakten mijn ouders en ik uitstapjes naar Arles, Aigues-Mortes, Montpellier of andere bezienswaardige plaatsen in de omgeving. Toch was ik maar het liefst in La Grande Motte. Het had iets magisch, dat betondorp aan de Méditerranée, waar gebruikte mannen langs de boulevard in brede paellapannen stonden te roeren en grote rode garnalen mij met zwarte ogen aanstaarden. Verderop, tussen het strand en

point zero, leefde achter een rieten omheining een zigeunerkolonie. Die had zich niet door de nieuwbouw van Jean Balladur uit het gebied laten verdrijven en verdiende na zonsondergang de kost met vuurspuwen en vuurvreten. Ruike kerels met bezwete torso's, wilde haren en zelf aangebrachte tatoeages. Er werd agressief op trommels geslagen om het spektakel luister bij te zetten en na afloop, als de lucht verzadigd was met spiritusdampen, begonnen andere kampeleden op gitaren en panfluiten te spelen. Ze waren erg gewild bij de toeristen en zagen er zo huiveringwekkend uit dat ze een overweldigende aantrekkingskracht op mij uitoefenden.

Daarom was ik, een kwart eeuw na dato, benieuwd of die gypsy-nederzetting het millennium had overleefd. Dat bleek niet het geval. Op de plek waar hun verborgen rijk zich destijds bevond, was inmiddels een hagelwitte *résidence* verrezen van een Franse vakantieketen. Maar de met moerasgras begroeide duinen die aan hun domein grensden waren nog onaangetast, evenals de desolate zandpaadjes die naar het strand leidden.

Ook het centrum van La Grande Motte was hetzelfde gebleven. Al die kubistische piramides met hun honingraat motieven stonden nog even fier als toen over de Middellandse Zee uit te kijken. Hun witte lijven kleurig versierd met oranje en groene zon-

neschermen, hun balkons begrensd door bruin plexiglas om het felle zonlicht te filteren. Kleuren die in de jaren zeventig hip waren, maar nu oubollig en gedateerd overkomen. Behalve in La Grande Motte. Hier past het wonderwel bij de futuristische bouwstijl, alsof Balladur er een glazen stolp overheen heeft geplaatst waarin tijd geen rol van betekenis speelt. Het was een gewaagde en vooruitstrevende onderneming, maar uiteindelijk zijn zijn ontwerpen even tijdloos gebleken als die van Le Corbusier of de sculpturen van Niki de Saint Phalle.

Paarse straljager

Vlak bij de jachthaven stond in 1978 'l'Astronef', een kermisattractie voor kinderen, met roterende autootjes, boten, bromfietzen en vliegtuigjes. In het midden werd een pluim rondgeslingerd. Wie hem te pakken had, mocht nog een keer. De jeugd was er niet uit weg te slaan en de strijd om die pluim was bijna een gevecht om leven en dood. Hij staat er nog altijd, l'Astronef, inclusief de paarse straljager waarmee ik indertijd menige pluim heb veroverd. En de kinderen van nu zijn er nog altijd even dol op als in mijn tijd. Terwijl ik naar hun opgewonden capriolen stond te kijken, hoorde ik naast me een Vlaamse vrouw tegen haar dochttertje praten.

'En in welk voertuig wilt ge dan straks?' vroeg ze aan het kind. 'Ze moet in dat vliegtuigje gaan, mevrouw,' zei ik, 'da's altijd prijs.'

De vrouw keek me verrast aan.

'Awel, dat weet u goed ...'

'Ik nam hem vroeger ook altijd.'

Haar blik gleed langs mijn grijze slapen.

'U?'

'Ja ik, dat ding staat er al honderd jaar. Over dertig jaar staat uw dochttertje hier net als ik kinderen aan te moedigen om dat vliegtuigje te nemen.'

Hierop zette de vrouw haar kind in de paarse straljager en even later zwaaide het meisje ons stralend van geluk toe, de pluim stevig in haar vuistje geklemd.

Na haar derde succesvolle ronde rende ze regelrecht op mij af. 'En wat is volgens u de beste suikerspinkraam?'

'Die daar,' zei ik, wijzend naar een krakkemikkig karretje iets verderop aan de boulevard. Ooit stond daar een mooie jonge meid

achter, met lang zwart haar en grote doordringende kijkers. Nu weer. Vermoedelijk haar dochter.

Mooie toegift

Het liep tegen elven toen ik terugkeerde naar mijn appartement. De nacht kwam, de krekels hadden hun dagsluiting ingezet en in de lucht hing een milde geur van zee en lavendel. Vanaf mijn balkon keek ik neer op het roerloze water van het zwembad. Wat was mijn leven veranderd sinds de tijd dat Dieter en Jochem daar hun zwemwedstrijden hielden. Mijn vader had het nog gefilmd. Net als het grasveld rechts, waar mijn moeder lag te zonnen.

Ik verliet het appartement om wat drinken te halen. Op de inpandige galerij rook het nog als toen. Geur herken je meteen, ook al heb je hem dertig jaar niet meer opgesnoven.

Het restaurant, een chic uitgevallen voetbalkantine, waar die *Polizisten* mijn vader moeiteloos onder de tafel hadden gezopen, lag er verlaten bij. De bar was intussen een kwartslag gedraaid. Een meisje nam de tafels af. In het Frans bestelde ik een glas bier.

'We zijn gesloten,' antwoordde zij in het Nederlands. Het bleek een stagiaire te zijn die toerisme studeerde.

'Vroeger was deze bar veel langer open,' zei ik.

'O, zou kunnen, dat weet ik niet.'

Daarmee hield de conversatie op. Ik zocht nog naar het tafeltje waar ik met Jochem en Bernd aan de Orangina had gezeten, maar ook daar scheen de tijd te hebben ingegrepen. Het maakte mij niet weemoedig. Daarvoor was het allemaal te lang geleden. Herinnering is na zoveel jaren niet meer dan een mooie toegift. Maar wel een die heel je leven met je meereist en vorm en kleur geeft aan het bestaan. **EN ROUTE**

DE VOLLEDIGE VERSIE VAN DIT ARTIKEL VERSCHENEN IN MEI ALS VERHAAL IN **PARISIENNES HERKEN JE AAN HUN BENEN**, DE NIEUWE VERHALENBUNDEL VAN ANDY ARNTS. ZIE OOK PAGINA 40/41.